

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราชวนขวามมาทำบุญกันนะ ทำบุญคือเสียสละ การเสียสละคือจิตใจมันได้บริหาร ได้บริหาร เห็นไหม คุณสิ น้ำเสียมารีไซเคิลให้น้ำสะอาด จิตใจของเรามีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ในใจ ทุกคนมีแน่นอน เพราะว่ามีอวิชชา มันถึงได้มาเกิด พอมาเกิด เราเกิดมาชาวพุทธพบ พระพุทธศาสนา เราเชื่อมั่นในศาสนาพุทธของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนใจ ทาน ศีล ภาวนา นี่มันเป็นสเต็มป์ของมัน

ถ้ามีการเสียสละ เห็นไหม เสียสละในใจของเรา แล้วนี่ยังไม่ทำงานเลย จะเอาอะไรมา เสียสละละ

การเสียสละขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ให้นั่งเฉยๆ ให้นั่งเฉยๆ กำหนดลมหายใจเข้าพุท ลมหายใจออกโฮ หรือเห็นคนอื่นเขาทำบุญกุศลกัน เขาทำคุณงามความดีกัน อนุโมทนาไปกับเขา อันนั้นเป็นบุญแล้ว บุญของเรา บุญของเรา จิตใจของเราที่มันทำทานๆ กันอยู่นี้ การเสียสละก็เพื่อให้หัวใจมันได้ทำของมันเองใช่ไหม

ถ้าหัวใจได้ทำเอง นี่ค่าของน้ำใจ ค่าของน้ำใจ สิ่งใดที่มันแสดงออกนั้นแสดงออกมาจาก ไหน ถ้าใจของคนมันไม่ให้ หลวงตาท่านพูดบ่อย เวลาโครงการช่วยชาตินะ เราทำให้จิตใจของคุณ ศิษย์เราบอบช้ำ เราบอกมาให้เสียสละทาน เสียสละทานเพื่อความมั่นคงของชาติ เพื่อความมั่นคงของชาติ ที่เราพูดอย่างนี้เราพูดกับคนที่เขาไม่เสียสละ "ไอ้คนที่เสียสละแล้ว เสียสละแล้วเสียสละแล้ว พวกเรามีน้ำใจ ถ้ามีน้ำใจจิตใจ เราจะเสียสละตลอดไป มันทำความบอบช้ำๆ ท่านพูดอย่างนี้ นะ ท่านสะเทือนใจ เพราะเวลาท่านพูดท่านพูดเป็นธรรมชาติ แต่สังคมมันมีบวกลบ มีขาวกับดำ ไอ้ขาวมันก็ทำของมันเต็มที่ ไอ้ดำมันก็มีดตีคือ มันก็ไม่สนใจของมัน

ทีนี้เวลาท่านพูด ท่านพูดอย่างนี้ ท่านบอกว่าท่านทำจิตใจให้ลูกศิษย์เราบอบช้ำ ท่านเห็นใจกับลูกศิษย์หัวใจที่เป็นผ้าขาว หัวใจที่ดีมันเสียสละอย่างนั้น ท่านพูดอย่างนั้นเพราะอะไร นี่ไง เพราะความเสียสละ โลกมันเป็นแบบนี้

ฉะนั้น เวลาเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นชาวพุทธเราจะทำของเรา วัตถุประสงค์มันหมดสิ้นไป มันหามาทดแทนได้ แต่ความสุขความทุกข์ในใจของเรา ความจริงในใจของเรามันจะหามาจากไหน ถ้ามันหามาจากไหน คุณก็ คุสตั้วนักถ่านะ สัตว์นักถ่านเวลามันล่าเขา มันล่าเขามาเป็นอาหารนะ แต่เวลามันมีลูกของมัน มันจะปกป้องลูกของมันเต็มที่เลย เพราะว่ามันรักษาลูกของมัน สัตว์นักถ่าน ถ้ามันไม่ปกป้องลูกของมัน ลูกของมันก็เป็นอาหารให้เขาล่าเหมือนกัน คุสตั้วนะ นี่ความสัมพันธ์ เห็นไหม ความสัมพันธ์ของแม่กับลูก ความสัมพันธ์ของสายบุญสายกรรม มันปกป้องมันดูแลของมัน มันรักษาของมัน มันถนอมของมัน ถนอมมาเพื่ออะไร เพื่อให้มันเติบโตขึ้นมา

สอน นี่ไปล่ามา ล่ามาก็มาปล่อยให้ลูกหัดล่า จะได้ดำรงชีวิตของมันได้ เวลามันโตขึ้นมา นะ พอมันโตขึ้นมา มันดำรงชีวิตของมันได้ พ่อแม่มันต้องทิ้งมันไปให้มันดำรงชีวิตของมัน เวลาให้มันดำรงชีวิตของมัน คุสตั้ว เวลารักนี่รักขนาดไหน ผูกพันขนาดไหน ดูแลขนาดไหน ถนอม นะ เพราะกลัวเขาจะเอามาเป็นอาหาร ดูแลมันเต็มที่เลย แต่ถึงเวลามันโตขึ้นมาต้องปล่อยมันไป ต้องให้มันดำรงชีวิตของมัน ต้องผลักมันออกไป

เวลาผลักมันออกไป นี่ความผูกพันไง เราผูกพันของเราเต็มที่นะ เราผูกพันของเรา เรารักของเรา เราถนอมของเรา เราดูแลของเรา แล้วทำไมต้องขับไสออกไปล่ะ? มันขับไสออกไปด้วยความ เป็นจริง เพราะเขาโตขึ้นมาเขาต้องดำรงชีวิตของเขา เห็นไหม นี่พูดถึงสัจจะความจริง นี่เป็นธรรมๆ

แล้วนี่ธรรมชาติ เขาบอกมันเป็นธรรมชาติ สิ่งต่างๆ เป็นธรรมชาติ

แล้วธรรมชาติ เวลาถนอมรักษาที่รักษาระวางระวังเต็มที่เลย ถึงเวลาทำไมผลักมันออกไปล่ะ ถึงเวลาขับไสมันออกไปล่ะ? ก็มันเป็นธรรมชาติ ก็มันโตแล้วก็ต้องดำรงชีวิตของมันเองไง ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติดีความทุกข์ใจ ธรรมชาติดีน้ำตาไหลใจ ธรรมชาติดีมีความเสียแหว่งใจใจ แล้วทำอย่างไรให้มันพ้นไปล่ะ ทำอย่างไรให้พ้นไป

นี่มันต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่ตรัสรู้เองโดยชอบ พวกเราสาวกสาวกอะไร สาวกสาวกจะต้องได้ยินได้ฟัง เห็นไหม ได้คัม

หลวงตาท่านบอกว่าเวลาหลวงปู่มั้นท่านจะเทศน์นะ พระเรานี้เหมือนทารก เวลาได้กินนม แม่มันจะมีความชื่นใจมาก เวลาได้กินนมแม่ ทารกมันได้กินนมแม่ มันจะดีใจของมัน เวลาหลวงปู่มั้นท่านจะเทศน์ว่าการ วันไหนถ้าหลวงปู่มั้นท่านนัด พระป่าถึงเวลาเขาจะนัดของเขา แล้วขึ้นศาลาพร้อม แล้วท่านก็ขึ้นมาเทศน์ เหมือนกับพ่อแม่ให้ลูกได้ดื่มน้ำนม ถ้าลูกได้ดื่มน้ำนมของแม่ มันจะมีความสุขขนาดไหน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาแสดงธรรมๆ แสดงออกมาจากใจของครูบาอาจารย์ของเรา หัวใจของเรามันต้องการ เห็นใหม่ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ สาวกสาวกจะต้องได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟัง สิ่งนั้นเอามาวิเคราะห์หัวใจเพื่อให้จิตใจเราเติบโตขึ้นมา เห็นใหม่ สัตว์นักล่ามันเลี้ยงลูกมันนะ เลี้ยงลูกโตขึ้นมาเพื่อให้ลูกมันดำรงชีวิตของมันได้

นี่ธรรมชาติ ธรรมชาติของครูบาอาจารย์ ท่านพยายามกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูเรามา เลี้ยงดูด้วยอะไร? เลี้ยงดูด้วยข้อวัตรปฏิบัติไง เลี้ยงดูด้วยข้อวัตร ด้วยการตั้งสติไง เวลาครูบาอาจารย์ท่านเห็นเราเดินนะ เดินกันด้วยความเหม่อลอย เดินกันด้วยความไม่มีสตินะ ท่านรับไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันจะเป็นเหยื่อเขาไง ถ้าอย่างนี้มันเป็นเหยื่อของนักล่า ออกไปนี่มันเอาชีวิตมันไม่รอดหรอก

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันเดินเหม่อเดินลอย กิเลสครอบหัวใจมันไป ขาดสติขนาดนั้น แล้วบอกว่ามันเป็นนักรบ เป็นนักปฏิบัติ ปฏิบัติอะไร ทำไมเหม่อลอยขนาดนั้น ทำไมไม่มีสติปัญญาขนาดนั้น คนมีสติปัญญามันก้าวเดินไปมันก้าวเดินไปด้วยอะไร มันมีสติปัญญาขนาดไหน ถ้ามีสติปัญญา นี่รักษาดูแลหัวใจ ถ้ามีสติมีปัญญานะ รักษาใจของเรามันรักษาที่นี้ไง ไม่ใช่ไปรักษาที่ข้างนอก

ข้างนอก นี่นักล่าละ นักล่าจากข้างนอก นี่นักล่า แล้วกิเลส พญามารมันล่าหัวใจ มันต้องการเอาหัวใจของสัตว์โลกเป็นที่อยู่อาศัยของมัน แล้วมันได้สิ่งนี้มา มันอยู่อาศัย มันจะปล่อยไปไหม

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดในหัวใจของเราอีกไม่ได้เลย”

นี่ความโลภ ความโกรธ ความหลง เรือน ๓ หลัง เรือนยอดของมาร นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หักมาแล้วไง พอหักมาแล้วมาตั้งสอนพวกเรา วางธรรมๆ ที่เรามาทำบุญกุศลกันเพื่อเหตุนี้ไง

เวลาทำบุญกุศลเราบอกว่ามรรคผลนิพพาน โอ๊ย! มันสุดเอี่ยม มันทำไม่ไหว นี่เราเสียสละทานเพื่อความมั่งมีศรีสุข

ความมั่งมีศรีสุขมันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนนะ นี่เวลาคนที่ทำบุญกุศลเขาก็มา จังหวะโอกาสลงตัวพอดีทุกที โอ้เราทำแล้วมันตกหล่นทุกที มันไม่ได้อย่างใจสักที

กรรมเก่า กรรมใหม่ เห็นไหม กรรมเก่านะ มันเป็นจริตนิสัย กรรมเก่าคือตั้งแต่อดีตชาติ ตั้งแต่เราทำของเรา มา กรรมปัจจุบันนี้ แล้วถ้าทำปัจจุบันนี้ อนาคตมันต้องดี ถ้าวันนี้ดี พรุ่งนี้มันก็ดี ถ้าวันนี้มันทุกข์ พรุ่งนี้มันก็ทุกข์ ถ้าวันนี้มันดี แล้วเวลาทำมา สิ่งที่มีมันจะประสบความสำเร็จต่างๆ ที่เราบอก เราต้องหาปัจจัยเครื่องอาศัย ต้องความมั่นคงของชีวิต

ถ้าความมั่นคงของชีวิตมันมีอะไรมั่นคง นี่คูสิ เวลาคนทางโลกเขาเครียด เครียดจนเป็นโรคภัยไข้เจ็บทุกโรคเลย ถ้าเครียด เครียดจนมันเป็นหมด นี่มันมาจากไหนล่ะ? มาจากจิต มาจากความรู้สึกของใจ ใจมันวิตกกังวลไปหมดเลย ร่างกายมันหลังสาร มันทำปฏิกิริยาให้เราเจ็บไข้ได้ป่วยไปหมดเลย นี่มันคงใหม่ นี่มันมั่นคงใหม่ แล้วใครทำลายมัน

แต่ถ้าเวลาเรารักษาใจของเรา พุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมันปล่อยวางหมดคนะ มันเป็นเช่นนั้นเอง เห็นไหม คูสิ คูปฎาจารย์ เห็นไหม เขาไปกับผู้ชาย เสร็จแล้วเขามีลูก ๒ คน เขาจะกลับมาเยี่ยมแม่ เยี่ยมแม่ตลอด เยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ เขาคิดถึงของเขาไง เวลาเขาทุกข์เขายากขึ้นมา เขาคิดถึงของเขา

เวลาจะกลับมาเยี่ยมแม่ของเขา สามีตามมาดึงกลับไป สามีตามมาดึงกลับไป ถึงสุดท้ายแล้วมาด้วยกัน พอมาด้วยกัน ฝนตก สามีก็นิ่งไปหาพวกใบไม้เพื่อจะมาทำความอบอุ่นให้ ไปโดนงูกัดตาย รอไม่กลับมาสักที ไปหาสามี สามีก็ตายไปแล้ว จะข้ามไปหาแม่ จะข้ามไปหาพ่อแม่ เดินข้ามลำธารไป น้ำป่ามันไหลมา อ้าว! ลูกคนโตอยู่ที่นี่ก่อนอย่าเพิ่งไปนะ ลุยน้ำไป เอาลูกคนเล็กไปไว้ฝั่งนู้นก่อน แล้วจะมารับลูกคนโต

พอเดินมาถึงกลางทาง เขี้ยวมันเห็นลูกคนเล็ก ลูกไปคลอดในป่า มันนึกว่าอาหารมัน มันจะลงมาโฉบเอาลูกทารกของเขาไป เขาก็โฉบมือไล่ไล่เหยียนั้นไปไม่ให้มาฉกทารก ไอ้พี่ชายฝั่งนี้ก็นึกว่าแม่เรียก เห็นกวั๊กมือก็เดินลงมาเลย น้ำป่าพัดไปนะ เขี้ยวก็ฉกเอาลูกไป สามีก็ตายไป ลูกชายคนโตก็เดินลงน้ำตายไปต่อหน้า ลูกคนเล็กหรือก็เหยียวฉกพาไป เสียใจนะ เสียใจ

อ้าว! มันหมดขนาดนี้แล้วก็ไป จะไปหาพ่อแม่ ไปถึงไปเห็นคนเดินผ่านมา ถามว่ารู้จักบ้านนั้นตระกูลนั้นไหม เพราะบ้านเขาอยู่ที่นั่น เขาจำบ้านของเขาได้ เขาบอกว่าเมื่อคืนฟ้าผ่าลงมาบ้านหลังนั้น ตระกูลนั้นตายหมดเลย คูตี ไฟไหม้ทั้งหลังเลยนะ นี่เสียใจขนาดไหน เสียใจขนาดจนเป็นบ้าเลย สติหลุดเลย วิ่งไป แก้วฟ้าวิ่งไปทั่ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำลังเทศนาว่าการอยู่ “ปฏาจารา เธอเป็นอะไร เธอเป็นอะไร”

สติพินมา สติพินมานีอายุมาก บรูษผู้หนึ่งโยนผ้าให้ ห่มผ้านั้นแล้วขอบวชเป็นนางภิกษุณี แล้วพิจารณาเวลาบวชไปแล้ว ชีวิตนี้หมดแล้ว ทุกอย่างไม่มีอะไรเป็นของเราแล้ว เหลือแต่ชีวิตที่มันทุกข์ยากแสนเข็ญ

วันหนึ่ง นางกำลังเอาหม้อตักน้ำล้างเท้า เทน้ำลง น้ำนั้นไหลไปหน่อยหนึ่งแล้วก็ขาด ครั้งที่ ๒ น้ำที่นางเทลง ได้ไหลไปไกลกว่านั้น ครั้งที่ ๓ น้ำที่เทลง ได้ไหลไปไกลแมกว่านั้น นี่พิจารณาไปด้วยปัญญา เพราะคนเรามันจนตรอกแล้ว มันไปไหนไม่รอดแล้ว มันกลับมามีสติปัญญาอย่างนั้น พิจารณาอย่างนั้นจนถึงที่สุดเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

นี่เวลาคนจะเป็นขึ้นมามันมีผลกระทบ นี่เลี้ยงดูใจๆ ถ้ามีผลกระทบอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาสอนอย่างนั้นเพื่อให้พ้นไป แล้วเราละ นี่เวลาเราพูด เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็อยากจะพ้นจากทุกข์ พูดถึงมรรคผลนิพพาน มรรคผลนิพพาน แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ? ก็ตะครุบเงากัน วิ่งหากันๆ แต่จริงๆ แล้วมันเป็นที่ไหนล่ะ? มันก็เป็นที่ใจของเรา

ถ้าเป็นที่ใจของเรา เวลาพระออกธุดงค์ทำไม เวลาครูบาอาจารย์ออกธุดงค์ๆ ธุดงค์ไปทำไม เวลาธุดงค์ไปป่าไปเขาก็ธุดงค์ไปหาใจของตัวเอง เวลาอยู่ภูมิกี่หาใจของตัวเองไม่เจอ อยู่บ้านก็หา

ใจของตัวเองไม่เจอ เจอแต่คนรอบข้าง คนรอบข้างมีแต่บาดหมางไปหมดเลย แต่ใจตัวเองมันไปยึดคนรอบข้างแล้วก็มีแต่ความทุกข์ มันไม่ได้มองใจของมันเลย

ถ้าเวลาศึกษาขึ้นมา อย่างนั้นเราต้องเสียสละไป อยู่คนเดียวระวังความคิดของตัวเอง เวลาไปป่าไปเขา ที่นี้คิดไปหมดแหละ อยู่บ้านกระทบกระเทือนไปหมดเลย มีแต่ปัญหาไปหมดเลย พอไปอยู่คนเดียวนะ รักคนนั้น รักคนนี้ เป็นห่วงคนนั้น เป็นห่วงคนนี้

เวลามึงอยู่กับมัน ทะเลาะกับมันทำไม เวลาอยู่กับมันมีปัญหากันทำไม นี่ไง คนเรามันพูดกันไม่ได้เพราะทวิฏฐิโง เวลาแยกจากกันไปนะ อู้อู้อู! เป็นห่วงเป็นใย กลัวเขาจะอยู่ไม่ได้ กลัวเขาจะมีความทุกข์ แต่เวลาอยู่ด้วยกันนี่กัดกัน กัดกันตลอด นี่ไง กิเลสมันเป็นอย่างนั้น

เวลาเขาแยกไป แยกไปอย่างนั้นเพื่อคุณมัน เวลาอยู่ด้วยกันมันไปกัดคนอื่น มันมองไม่เห็น แต่เวลาเราออกไปอยู่คนเดียวมันห่วงใคร ถ้าห่วงใคร ทำไมไม่อยู่กับเขาแล้วไม่ทำตัวดีๆ อยู่กับเขาทำไมไม่ดูแลเขา นี่เวลาอยู่กับเขาไม่เห็นหัวเขาเลย พอแยกเขามาแล้ว อู้อู้อู! เป็นห่วง เป็นห่วง นี่กิเลสมันเป็นแบบนี้ มันเป็นอดีตอนาคต ปัจจุบันทำอะไรไม่ได้ พอพ้นออกไปแล้ว แหม! เป็นห่วงๆ เวลาอยู่กับเขาทำไมไม่ทำตัวให้ดีละ ให้เขามีความอบอุ่น มีความสบายใจ มีความดีขึ้นมาละ

นี่ไง “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” มารทั้งนั้น มารมันจีหัวทั้งนั้นแหละ แล้วมันก็ทำลายทั้งนั้น เห็นไหม มันทำลายเรา

นี่เวลาสัตว์นักล่ามันดูแลลูกมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม ก็กล่อมเกลี้ยงเกลี้ยงดูหัวใจของลูกศิษย์ ถ้าลูกศิษย์มันประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันมีพุทธโงะขึ้นมา มันมีปัญหาอุปสรรคสมาธิขึ้นมา มันมีสังขธรรมขึ้นมาในหัวใจของมัน นี่ธรรมเกิดจากใจแล้ว

จากที่กิเลสมันดูแล กิเลสมันครอบงำอยู่ เห็นไหม ธรรมมันจะเกิดขึ้น สติ สมาธิธรรม สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม ถ้ามันเกิดขึ้นมา เราจะรู้ เราจะแบ่งแยกได้แล้ว ถ้าแบ่งแยกได้ มันจะเห็นความผิดของเราหมดนะ คนเรานี้แหละ ถ้าตำนิกว่าผิด คุยกันได้ง่ายๆ เลย คนเรามีอะไรบาดหมางแล้วบอกว่าขอโทษ เรามีความผิดนะ ก็ให้ภัยกันได้หรืออก แต่ไม่มี ชนกันตลอด ถูกทุกคน ถูกหมดเลย คนดีกับคนดีทะเลาะกัน ไม่มีคนไม่ดีทะเลาะกัน ดีกับดีทะเลาะกัน ทะเลาะกันไม่มีวันจบสิ้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา มันสำนึกผิด พอสำนึกผิด มันปล่อยวาง สงบเข้ามา ที่มันไม่สงบก็เพราะทวิฏฐิเอง ที่ไม่สงบเพราะมันยึดมั่นของมันเอง มันยึดมั่น มันถือตัวของมัน มันถึงไม่สงบขึ้นมาได้ไง นักปฏิบัติ ปฏิบัติดีมากเลย มรรคผลนิพพานจะคว้าเอาเดี๋ยวนี้ แต่จิตไม่เคยสงบสักที ไม่ได้ตั้งใจเลย เห็นไหม นี่กิเลสมันล่าไปหมดแล้ว

สัตว์นรกถ้าเขาปกป้องดูแลลูกเขา ใ้อันจะปฏิบัติธรรม ธรรมะในหัวใจเราไม่มี สติก็ไม่มีความ ปัญญาที่ไม่มี แต่มีทางทฤษฎีหมดเลยนะ รู้ไปหมดเลย นี่กิเลสมันล่าไปหมดแล้วไม่รู้ตัว กิเลสมันล่าไปหมดแล้ว แต่จะทำอย่างไรให้มันเป็นความจริงขึ้นมาละ ถ้ามีความจริงขึ้นมา นี่ปัจจุตังสันตทวิฏฐิโก

ครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างไรก็แล้วแต่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกาลามสูตร อย่าให้เชื่อ อย่าเชื่อ อย่าเชื่อใครทั้งสิ้น ฟังไว้เป็นแนวทางแล้วต้องพิสูจน์ ห้ามเชื่อ ถ้าใครเชื่อคนนั้นโง่ แม้แต่ครูบาอาจารย์เราก็เหมือนกัน พูดแล้วก็อย่างนี้เลย หลวงพ่อเทศน์อย่างนี้ เมื่อคืนผมนั่งเหมือนหลวงพ่อกูนี่เลย เห็นไหม มันอุปมาอุปมัยได้ไง นี่เชื่อแล้ว

ไม่ต้องเชื่อ เมื่อคืนทำได้อย่างไรเก็บไว้ก่อน พิสูจน์กันก่อน พิสูจน์กันก่อน ให้มันจริงขึ้นมา ห้ามเชื่อ แต่นั่นอนุมานว่าเป็นเหมือนเราก็เชื่อเลยๆ

กาลามสูตร แต่ขณะที่เราเริ่มประพฤติปฏิบัติใหม่ เราเป็นศรัทธาใหม่ ฟังเทศน์ๆ เอาตรงนี้เข้ามา มีศรัทธาแล้วรับฟังมา แล้วอย่าเชื่อ แยกแยะๆ ถ้าเชื่อนี้โง่ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเองว่าห้ามเชื่อ ห้ามเชื่อแม้แต่อาจารย์ของเรา ห้ามเชื่อแม้แต่อนุมานได้ ห้ามเชื่อว่ามันน่าจะเป็นไปได้ แล้วปฏิบัติขึ้นมามันถึงเป็นความจริงใจ มันถึงเป็นปัจจุตังใจ มันถึงเป็นสันตทวิฏฐิโกใจ แล้วถ้ามันเป็นอันเดียวกันแล้วมันจะต่างกันตรงไหนละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศนาว่าการ ท่านเทศนาอย่างไร ใครฟังสิ่งใดมาแล้วไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรก็บอกว่านี้เขาพูดอย่างนั้น แล้วเขาก็เอาขึ้นปากพระสารีบุตรกลับมาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกพระสารีบุตรพูดอย่างนี้ถูกไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าถ้าเราพูด เราก็พูดแบบพระสารีบุตร มันต่างกันตรงไหนละ มันไม่ต่างกันเลยถ้าเป็นความจริง

ความจริงกับความจริงอันเดียวกัน แต่ถ้ายิ่งกัน ดีกับดีทะเลาะกันใจ ถ้ายิ่งยิ่งกันอยู่นะ แต่ถ้ายิ่งเป็นขมมสาธุจณา เอตมมุงคตมุดตมฺ ผู้ที่ปฏิบัติธรรมมาแล้วไปเห็นทรัพย์สมบัติด้วยกัน ทำไมมาพูดกันไม่ได้ มันพูดกัน ต้องตรวจสอบกัน เพราะเราต้องการความจริงกัน ความจริงนี้ ตรวจสอบแล้ว ตรวจสอบแล้วด้วยเหตุด้วยผล ขมมสาธุจณา เอตมมุงคตมุดตมฺ ด้วยเหตุด้วยผล อย่าเอาสี่ข้างเข้าถู พยายามอย่าอนุমানเข้ามาลากจูง

ถ้ามันเหมือนกันต้องเหมือนกัน ถ้ามันไม่เหมือนกันต้องหาเหตุผลให้ลงกันให้ได้สิ ถ้าหาเหตุผลลงกันได้ นั่นละความจริง นี่ความจริงมันเป็นอันนั้น ถ้ามันยังลงกันไม่ได้ ต้องคนหนึ่งผัดแน่นอน แต่ถ้ามันลงกันได้ ธรรมะมันมีสองที่ไหน อริยสัจมันมีสองที่ไหน มันมีหนึ่งทั้งนั้นแหละ ถ้าหนึ่งนั่นคือความจริงใจ เราแสวงหาอย่างนี้ละ เห็นไหม

คูสิ เราทำบุญกุศลกัน โยมมาไกล โยมชวนขวายกันมา เราเห็นใจนะ เวลามาดี ๓ ดี ๔ อุดส่าห์มากัน มาแล้วพระก็เอื้ออย่างเดีวเลย เอื้ออย่างเดีวเลย

อ้าว! ไอ้ที่มาไกลก็ส่วนมาไกลสิ แต่สิ่งที่มีมันเป็นสังคม มันเป็นข้อวัตร มันเป็นอันเดียวกัน มันต้องให้พร้อมเพรียงกันสิ สิ่งที่มาไกลมาไกลนั่นก็อีกเรื่องหนึ่ง สิ่งที่มีมันเป็นปัจจุบันที่ จะต้องให้ผ่านไปได้ น้ำใจนี้

คนมีค่าเท่าคน คนมาไกลมาไกลก็คนเหมือนกัน คนก็มีปากมีท้องเหมือนกัน คนก็มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนกัน ถ้าใครทำดีก็คือดีเหมือนกันนั่นแหละ ถ้าใครทำไม่ดี มันขวางเขาไปหมดแหละ เห็นไหม นี่คือธรรม ธรรมคือธรรม เอวัง